

EDDA DL 1.4 - Richtlijnen voor de Toegankelijkheid en de Gebruiksvriendelijkheid van Digitaal Educatief Lesmateriaal

Document details

Organisaties	Stichting Accessibility (www.accessibility.nl) Stichting Waarmerk drempelvrij.nl (www.drempelvrij.nl)				
Auteurs	Eric Velleman (E: evelleman@bartimeus.nl , T: 0302398270) Marijke van Grafhorst (E: m.vangrafhorst@drempelvrij.nl , T: 0610713730)				
Datum	20131212	Versie	1.0	Status	definitief
Project	EDDA				
Onderdeel	1.4 Definitieve Set Educatieve Richtlijnen - DEduLes-richtlijnen				

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	2
1 Inleiding.....	4
1.1 Opzet van het document en werkwijze.....	4
1.2 Betrokken partijen.....	5
1.3 Goede inkoopvoorwaarden is het halve werk.....	5
1.4 Mobiele applicaties	5
1.5 PDF en andere documenten.....	6
2 Opbouw van webrichtlijnen versie 2	6
3 Onderzoek naar impact, frequentie en kosten.....	8
4 Richtlijnen Digitaal Educatief Lesmateriaal - DEduLes-richtlijnen	10
4.1 Prioritering op grond van impact en kosten.....	10
4.2 Toegankelijkheid en gebruikersvriendelijkheid.....	16
4.3 Voorbeeld: Tien tips Gebruikersprofiel: blind/slechtziend	18
Bijlage 1 WCAG 2.0/ Webrichtlijnen 2.....	22
Bijlage 2 Bij paragraaf 1.2 Betrokken partijen.....	28
Bijlage 3 Toegankelijkheid van Native Apps	31
Bijlage 4 Nuttige links	32
Bijlage 5 Concept Inkoopvoorwaarden	33
Bijlage 6 Ontwerp principes en usability richtlijnen.....	34
Bijlage 7 Urenbesteding digitalisering lesmateriaal conform DEduLes-richtlijnen	38

Samenvatting

Het doel om digitaal lesmateriaal volgens de richtlijnen toegankelijk en gebruiksvriendelijk op te leveren, is dat leerlingen met een functiebeperking deze net zo effectief kunnen gebruiken als leerlingen zonder functiebeperking. Daarmee is voldaan aan het uitgangspunt dat de leerling centraal staat.

In overleg met leerlingen, experts en uitgevers is op grond van de eerder vastgestelde lijst slimme richtlijnen voor toegankelijkheid en gebruiksvriendelijkheid van digitaal educatief lesmateriaal onderzocht wat in de onderlinge samenhang van toegankelijkheid, gebruiksvriendelijkheid en vindbaarheid, goed en optimaal per doelgroep realiseerbaar is voor bestaand educatief materiaal en voor nieuw te ontwikkelen digitale educatieve lesmaterialen. Op basis van de uitkomsten van een enquête onder leerlingen met een beperking, experts en uitgevers hebben we een prioritering opgesteld. We hebben voor de verschillende doelgroepen de impact en de frequentie van de afzonderlijke richtlijnen in beeld gebracht en 'laaghangend fruit' geïdentificeerd. Dit onderzoek is uitgevoerd in het kader van het project EDDA. Zie voor meer informatie www.project-edda.nl.

Naast de enquête zijn leermiddelen conform de richtlijnen voor de toegankelijkheid en gebruiksvriendelijkheid van digitaal educatief lesmateriaal aangepast c.q. uitgewerkt en uitgetoetst in de klassensituatie. Deze beide onderdelen hebben geleid tot deze definitieve set richtlijnen voor de toegankelijkheid en gebruiksvriendelijkheid van Digitaal Educatief Lesmateriaal, hierna te noemen DEduLes-richtlijnen.

De definitieve set DEduLes-richtlijnen bevat aanbevelingen ter ondersteuning van onderwijsprofessionals en -gebruikers, gericht op het verbeteren van toegankelijkheid, gebruiksvriendelijkheid en kwaliteit van digitaal lesmateriaal, berustend op (inter)nationaal door alle stakeholders vastgestelde kwaliteitseisen, aangevuld met expertise en ervaringen van digitale en didactische professionals en -gebruikers. De DEduLes-richtlijnen worden deel van de professionele standaard, bevatten normatieve uitspraken en hebben mede daardoor een juridische betekenis.

Door de gevolgde procedure is geconstateerd dat de DEduLes-richtlijnen alle direct toepasbaar zijn en digitale lesmaterialen opleveren die door leerlingen zowel met als zonder functiebeperking direct zelfstandig kunnen worden gebruikt. Om optimaal gebruik te maken van de DEduLes-richtlijnen van ontwikkelfase tot gebruik in de klas, zijn onderdelen toegevoegd die het toepassen overzichtelijker maken. Bij de productie van goed digitaal lesmateriaal zijn diverse partijen betrokken. Daarom zijn de diverse expertises beschreven waarbij uitdrukkelijk is aangegeven dat de uitgeverij, als opdrachtgever, hoofverantwoordelijke is voor het eindproduct. Alle andere betrokken partijen dragen medeverantwoordelijkheid voor onderdelen.

Ook is er een kosten-batenanalyse opgenomen waardoor het voor alle betrokken partijen inzichtelijk is wat de kosten van een juiste toepassing zijn. Daaruit blijkt dat bij de ontwikkeling van nieuw digitaal lesmateriaal de kosten voor het voldoen aan veel richtlijnen verwaarloosbaar zijn en de impact van het toepassen hoog is.

Tijdens de try-out bleek dat er nog nauwelijks digitaal educatief lesmateriaal voor leerlingen met een functiebeperking beschikbaar is. Deze constatering is enerzijds teleurstellend maar biedt anderzijds uitstekende mogelijkheden om de achterstand in rap tempo in te halen. Bestaand materiaal toegankelijk en gebruiksvriendelijk maken (retrofitting) kost namelijk een veelvoud ten opzichte van nieuw te maken digitaal lesmateriaal. Omdat er nog weinig digitaal educatief lesmateriaal ontwikkeld is, is het aan te bevelen dat de DEduLes-richtlijnen nu zo snel mogelijk door alle betrokkenen worden geïmplementeerd.

Ook is geconstateerd dat in de overgangsfase van gedrukt naar digitaal lesmateriaal het goedkoper is om met behulp van de DEduLes-richtlijnen didactische en technische oplossingen toe te passen voor een beoogd leerdoel dan gedrukt materiaal een-op-een te digitaliseren.

Het belang van het (gaan) gebruiken van de DEduLes-richtlijnen voor alle digitale lesmaterialen is onomstotelijk vastgesteld. De fasering waarin dit kan plaatsvinden, hangt nauw samen met de uitfasering van het gedrukte lesmateriaal, de ruimte en wil voor aanpassing in de ingezette ontwikkelingstrajecten, de beschikbare kennis en vaardigheden voor de nieuw te ontwikkelen digitale lesmaterialen.

Alle betrokken partijen in de lesmateriaalketen dienen de implementatie van de DEduLes-richtlijnen krachtig in te zetten en te ondersteunen. Daartoe moeten het nut en de noodzaak van de standaard ook beter onder de aandacht worden gebracht van de besluitnemers en gebruikers.